

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... .. 48 kor
Fél évre ... .. 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... .. 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak postafőnöke.

TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

PÉNTEK, JULIUS 5.

Repülő-posta Budapest—Arad között.

(A légi járat megindulása.)

Ma délelőtt indult el a mátyásföldi repülő kikötőből az első repülő posta, amely Budapest és Bécs között állandó összeköttetést létesít a levegőn keresztül.

Hadvezetőségünk az első repülő postát Kíev és Bécs között létesítette táviró hiányában, mikor csapataink bevonultak Ukrajnába. Ennek folytatása a budapest-bécsi utvonal, amelyet oly módon akarnak fejleszteni, hogy Bécs, Budapest Arad és Bukarest érintésével közvetlen összeköttetést kapjon Odesszával, Bukarest felé, Budapest és Arad között már legközelebb meg is indul a légi posta-járat.

Előreláthatólag Arad Európa egyik nagy repülőposta állomása lesz hamarosan s a csász. és kir. repülőjárat a közeljövőben m. kir. postává és légi vasúttá alakul át.

(A mátyásföldi repülőtéren.)

A repülőtér, amelyről a postát vivő gép elindult, már a reggeliórákban megélénkült. A környék lakossága nagyszámban lepte el a szabad térséget, asszonyok, férfiak, gyermekek heverésznek a füben és várják az ünnepélyes indítás óráját. A repülőgép-gyár épülete fel volt lobogózva, virágokkal díszítették fel homlokzatát és a katonai parancsnokság tisztjei, akik az ünnepséget rendezték, már korán reggel el voltak foglalva az egymásután megérkezett magasrangú katonatisztek és más notabilitások fogadásával.

A postát vivő repülőgépet és a kísérő gépeket már nyolc óra előtt kivontatták a hangárokból és sorba állították őket a repülőtéren. Az a gép, amely az első postát vitte magával Bécsbe, hosszú frontszolgálatra tekinthet vissza. A Brandenburg-haditípusú duplafedelű repülőgép, mely a 36.909. számot viseli, az olasz herceféren volt használatban és most egyenesen erre a célra hozták haza. A gép egymás mögött levő két ülésre van berendezve, alul a második ülés alatt két csomagban, jobbra és balra, egyformán elosztva, helyezték el benne a nyolcvan kilogramm súlyú levélpostát.

(Beszélgetés a pilótával.)

Raft-Marville Ágoston kapitány a nap hőse. Ő vezette az első repülőpostát vivő gépet. A rendkívül szimpatikus fiatal katonatiszt a vaskorona rendtől lefelé valamennyi kintüntetést megkapta, utitársa Vargha Emil ugyancsak többszörösen kintüntetett repülőfőhadnagyunk. Ő töltötte be a megfigyelőtiszt szerepét.

Fővárosi tudósítónk beszélgetett Raft-Marville kapitánnyal. A kapitány ezeket mondotta:

— Utirányunk Budapest—Tata—Komárom—Győr Királyhida—Aspern—Wien. Csak azt nem tudom, betarthatjuk-e ma ezt a kijelölt irányt, mert hiszen az idő esőre áll, nekünk pedig ki kell kerülnünk az esőt. Remélem azonban, hogy az utat másfél óra alatt megteszem.

(A postacsomag a repülőgépen.)

Kilenc óra husz perckor ért ide a 156. sz. postautomobil, mely az első repülőpostát tartalmazó zsákot hozta magával. Az autót Földessy főfelügyelő, a főposta főnöke kísérte és átadta a postaszákokat Vargha főhadnagyunk, a ki ezt mindjárt el is helyezte a gépen. A zsák spárgával megkötött közönséges postaszák, rózsaszínű kis cédulán ez a felírás van rajta:

Mátyásföld, repülőposta.

Földessy főfelügyelő elmondta munkatársunknak, milyen óriási volt a találgás a főpostán, mikor elindult a repülőpostával. A későbbi pestiek ma korán keltek, mindenki levelet akart feladni az első repülőpostára, persze sokan vannak, akik lekéstek.

Tíz óra előtt érkezett meg Bogáth István gyalogsági tábornok, katonai parancsnok, akinek Dáni Béla vezérőrnagy tett jelentést. Tíz órakor megjött Szerényi József kereskedelemügyi miniszter Follert Károly államtitkár, a posta és táviróhivatal vezérigazgatójának kíséretében, továbbá Unkelhüsser horvát miniszter Bogáth és Dáni tábornokok fogadták a kormány tagjait, majd a megjelent notabilitások és a meghívott vendégek előtt megkezdődtek a megnyitási ünnepségek.

(Dáni vezérőrnagy az aradi járatról.)

Ezután Dáni vezérőrnagy, osztályfőnök, mint a hadügyminiszter képviselője a következő beszéddel nyitotta meg a repülőjáratot:

Kegyelmes Uraim! Uraink és Hölgyeim! A repülőügy a jelenlegi háboruban olyan nem sejtett fejlődésnek indult, hogy a légi járműveknek jövőben a közlekedés és kereskedelem mindenféle céljaira béke idején való alkalmazására vonatkozólag oly kilátások nyíltak, melyeket idejekorán észlelni és kihasználni minden céltudatos kormányzat feladata. Katonai vezetőségünk — és ezt jogos büszkeséggel hangsúlyozhatom — az elsők között sorakozott, kik e téren gyakorlatilag lépéseket tettek. Nyomában az Ukrajnával kötött béke után a hadügyminiszterium, elsősorban azért, hogy a közlekedési szükségleteket kielégítse, a saját katonai központok és Ukrajna központjai azaz Kíev—Odessza közt katonai repülőjáratok létesítését vette szemügyre. A katonai, politikai és kereskedelmi tárgyalások központja mindenekelőtt Kíevben volt, minélfogva folyó évi március hó 20-án nyílt meg az első repülőjárat Bécs és Kíev közt.

Együttal a budapest—odesszai második vonal létesítéséhez is hozzáfogtunk és reméljük, hogy — bár eziránt inkább politikai, mint műszaki téren nehézségek merültek fel, — e vonalat is mielőbb megnyithatjuk. E vonalnak Budapestről Aradig terjedő szakaszát

mindenesetre rövid idő múlva közlekedési célra fogjuk átadni.

Mikor a katonai vezetőség e vonalak megnyitására fogott, a légi közlekedési járatoknak, az említett katonai és politikai célokra való alkalmazásán kívül, még egy másik, legalább is éppen olyan fontos célja lebegett szem előtt. A közlekedésnek eme új terén ugyanis tapasztalatokat óhajtott gyűjteni, hogy azokat a háboru befejezése után a két magas kormányzat oly célból rendelkezésére bocsáthassa, hogy a jövőben az állam vagy magánvállalkozók által létesítendő légi közlekedéseknél értékesíthetők legyenek. A katonai vezetőség egyenesen kötelességének tartotta, hogy ez ügyben intézkedjen, miután ezidő szerint csak ő maga rendelkezik ama személyi és anyagi eszközök felett, melyek a légi járatok létesítésére, kipróbálására és szembentartására alkalmasak. A katonai vezetőség eme önzetlen törekvéseinek sikerült külföldi közjogi, politikai és üzleti aggályokat legyőzni, melyek kezdetben eme katonai repülőjáratoknak előbb állottak. A katonai vezetőségnek e részben hálás köszönettel kell megemlékeznie ama kezdeményező céltudatos támogatásért, melyben őt mindkét kormány, különösen pedig a kereskedelmi miniszteriumok és a postai igazgatóságok részesítették.

Ami tapasztalatok, melyeket a bécs-kíevi naponta közlekedő repülőjárat üzemére vonatkozólag úgy a műszaki téren, mint ezen a vonal kihasználása körül az osztrák posta továbbításánál szereztünk, ama reményre jogosítanak, hogy az ezentúl létesítendő új vonalak a hozzáfűzött várakozásoknak meg fognak felelni.

A budapest—bécsi katonai repülőjáratnak, melynek megnyitására idegyülekeztünk szintén két feladatot kell megoldania. Katonai szempontból az Odesszába és Kíevbe induló két ukrán vonalnak kiindulási pontjai közt összeköttetést létesít. Sokkal fontosabb azonban e járat, ha ama jelentőségét tekintjük, melylyel a két székesfőváros posta és táviró közlekedésére nézve jelenleg bír, mikor a vasút és táviró tulságosan meg van terhelve. Új összekötő vonalunk naponta kevesebb, mint két óra alatt, több 1000 levelet és táviratot fog mindkét irányban továbbítani.

(Szerényi a vidéki repülő postákról.)

A beszédre Szerényi József kereskedelemügyi miniszter válaszolt.

— A magyar közlekedési politika — úgy mond — a mai nappal új határállomáshoz ért, a melynél a szárazföldi és vízi közlekedés mellé a polgári értelemben vett légi közlekedés csatlakozott. A légi járművek nagy szerepre tettek szert a hadviselésben és hadi dícsőségek után most a mi hadseregünknek jutott az a dícsőség, hogy a repülőgépet a közlekedésügy szolgálatába állította.

A repülőpostajárat új kapcsolatot lesz hivatva teremteni a monarchia két székesfővárosa között, egy új kapcsolatot közgazdasági és kulturális téren, mert ahol a posta megjelenik, ott a kulturának előőrse és a közgazdaságnak fontos mun-

kása. A repülőgépek a jövő közlekedésében beláthatatlan szerep fog jutni, ami ma történik, az csak szerény kezdet. Egyelőre csak a hadsereg közvetítésével lehetett ezt az eszközt igénybe venni, mert hiszen ma más, mint a hadsereg, nem rendelkezik megfelelő emberi erővel és anyaggal, de a jövőben, mint minden közgazdasági téren, ezen is csak a magánvállalkozás hozhat fejlődést.

A magáninvenció, a magánvállalkozás a legmegfelelőbb eszköz, mely a sikert biztosíthatja. Híamarosan el kell jönnie annak az időnek, amikor a repülőgép nemzetközi közlekedési eszköz lesz. Ma még megoldatlanok a légi közlekedéshez fűződő jogi kérdések, de előrelátó kormányoknak idejekorán kell megtenni intézkedéseit, hogy a jövőt előkészítse.

A magyar városoknak pedig kötelességük követni a kormány és a hadvezetőség példáját és a maguk részéről azzal járulnak hozzá a repülés ügyének fejlesztéséhez, hogy repülőterek létesítéséről gondoskodnak.

A miniszter végül hálával emlékezett meg a királyról, mint minden modern haladás előmozdítójáról és közölte, hogy az első repülőpostával hódoló üzenet megy a királynak és üdvözlét a hadvezetőségnek és az osztrák kormánynak.

— Legyen ez az első repülőposta jelzése annak a nagymérvű haladásnak, amelyre a béke beálltával szükségünk lesz. Ezzel utnak bocsátom a vitéz pilótákat és az Isten oltalmába ajánlom őket — ezzel végezte a miniszter beszédét.

Utána még Hocheisel osztályfőnök, az osztrák kereskedelemügyi miniszter képviselője mondott rövid, németnyelvű beszédet a repülő-

posta jelentőségéről, mire előállott Rafft pilóta-százados és jelentette Dáninak és Szerényinek:

— *Excellenz, melde gehorsamt, Flugzeug No. 36909 Jahrbereit.*

— *Indulj, sok szerencsét!* — szolt a miniszter.

A bosnyák katonazenekar a himnuszt, majd a Gotterhaltét játszotta, amit a polgári közönség hajadonfóvel, a katonák tisztelegve hallgattak végig. A két repülőtszert beült a készülékbe, a motor forogni kezdett, a katonazenekar a Rákóczi-indulót játszotta és az első budapest—bécsi posta-repülőgép tíz óra 35 perckor felszállott. Körülkérte a repülőteret és eltűnt a Duna irányában. Utána még hat repülőgép szállt fel és gyakorlato-
kat mutatott be a közönségnek.

(Két óra alatt.)

Aspernből jelentik: Tizenkét óra harminc perckor jelezték a megfigyelők, hogy közeledik a postát hozó repülőgép, amely csakhamar feltűnt és néhány kör leírása után 12 óra 38 perckor leszállt. Utja két óra három percig tartott. A gépet vezető tiszteket *Prohászka* ezredes, a repülő arzenal parancsnoka és *Müller dr.* fogadták és üdvözölték. A postaszakokat a főposta kiküldöttje vette át.

Rafft pilótaszázados elmondotta, hogy Tán, Komáromon és Győrön át vette útját, de eső miatt Pozsonynak kellett kitérnie s így Fischeimenden át jutott el Aspernbe. Az erős szél miatt óránként csak 105 kilométert tehetett meg.

Legmagasabb körök rágalmazák a királyt.

(Erélyes akció a hazug hírek terjesztői ellen.)

Bécsből telefonálja tudósítónk: Az a nevezetes népgyűlés, amelyet a bécsi keresztényszociálisták hívtak egybe, hogy ott a királyné ellen szórt rágalmakkal foglalkozzanak a következőképp folyt le:

— A bécsi városháza Népesarnokában ember-ember hátán tolongott tegnapelőtt este. Annyian akartak bejutni a gyűlés helyére, hogy a Aathaus előtt is tömve volt a tér kíváncsiakkal. Később megnyitották a városháza hatalmas udvarát is és ott is tartottak népgyűlést a szabad ég alatt.

— A gyűlésen *Seipel dr.* egyetemi tanár elnökölt. *Funder dr.* a Reichspost főszerkesztője és *Kunschok* tartományi előadó, aki nemrégiben ugyanazon a helyen pogromot követelt a hadimilliomos zsidók ellen, tartottak beszédeket. A szónokok rámutattak arra, hogy minden felelősség nélkül olyan híreket terjesztenek el, a melyek a királyi házat érintik és ki kell végre jelenteni, hogy *ezek a hírek teljesen alaptalanok.*

Az az igazság, hogy a király és a királyné állandóan arra törekedtek és törekszenek, hogy súlyosan megpróbált népeiknek mielőbb békét, természetesen tisztességes békét szerezzenek. A király a fronton állott és látta, mert látnia kellett, miként pusztul el a haza ereje, a nép fia: Megrendült szívvel látta, hogy a nyögő sebesülteket miként szállítják el a borzalom helyéről. A hírek kigondolói az uralkodó békeszeretét, aki sohasem törekedett másra, mint egy tisztességes békére, arra használták ki, hogy a korona ellen felelőtlenül szemrehányásokat tegyenek.

A királyné, aki maga is anya, látta a néptömegnyomorát a maga borzalmas teljességé-

ben, amikor kórházakat látogatott meg és felkereste a szenvedő vidéki városokat. A gyerekek aszott arcába, az anyák fénytelen szemében olvasta a családok végtelen nyomorát és magától értetődő, hogy mélyen megrendült és egész törekvése arra irányul, hogy a népgyilkolást mihamarabb befejezzék. Az uralkodói párok ezeket a nemes törekvéseit szennyezik be a hírek s amelyeket felelőtlenül mindenféle hazug dolgokra akartak kihasználni.

A hírek kitalálói

azokban a legfelső körökben kell keresni, amelyek teljesen távol állanak a néptől

s akiknek érdekük, hogy az országban egyenetlenség legyen és a háború tovább tartson.

A Leninek, a Kerenszkik és Trockik azok, akik azt hiszik, hogy ütött az órájuk és a hazafiak holttestein felépíthetik uralmukat. Továbbá az ellenséges külföld agitátorai azok, akik éket akarnak verni az uralkodó és a nép közé és a kik forradalmi hangulatot akarnak nálunk teremteni.

Végül a háború uzsorásai is ki akarják a maguk részére használni a szükségne kezd az idejét.

A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a nép megújítja a hűség esküjét a dinasztia iránt és felkeresi a kormányt, hogy erélyesen járjon el a hazug hírek terjesztői ellen.

Bécsből jelentik: Hire járt, hogy *Seidler* tegnap tett kijelentései után széleskörű nyomozás indult meg annak kipuhatólására, hogy ki a szerzője a királyi pár, különösen a királyné ellen terjesztett rágalmaknak. Kiderült, hogy tervszerű akciónak van szó. A németek a parlament legközelebbi ülésén felvilágosítást kérnek a kormánytól arra nézve, hogy amennyiben sikerül a hír szerzőjét kipuhatólni, milyen büntetésben lesz része. A németek több népgyűlést tartanak, amelyekben állást foglalnak a hír terjesztői ellen.

A választójog.

(A képviselőház filese.)

Szász Károly elnök kevéssel 11 óra előtt nyitja meg az ülést.

A választójogi vita első szónoka *Landauer Béla*. A javaslatot általánosságban elfogadja azzal, hogy nem ért egyet annak minden részletével. Nem fogadja el a hat elemi jogcímét a négy elemi helyett. A katonák választójogát és az ipari munkások nyilvántartási rendszerét sem helyesli úgy, ahogy a javaslat előírja. A választási költségeket mellőzni kell. (Helyeslés.)

Vázsonyi Vilmos: Akkor miért szavazta meg a javaslatot?

Landauer Béla (gunyosan): A hatalomért!

Vázsonyi Vilmos: a hatalom nem sokat ér!

Landauer Béla: A megegyezés hive és odaadóan támogatja azt a kormányt, amely nemzeti érdekből eltíri az ilyen nem kifogástalan törvény megalkotását. Vis majornak nevezhető az a helyzet, amelyben az ország van, mert mi foglalja el a kormányt, a napszámot, a tisztviselőt, a lateinert? Az élelem, a cipő, a meleg ruha megszerzése. Ez a vis major, amely miatt sok politikus a kormány háta mögé sorakozott, ha nem is helyesli ezt a javaslatot teljes egészében. Választania kellett a nemzet és az utca között. Ezért fogadja el a javaslatot.

Vázsonyi Vilmos emelkedett ezután szólásra. A baloldal, amely *Vázsonyi* eredeti javaslatának alapján áll, ilyen közbekiáltásokkal fogadja:

Hock János (gunyosan) *Landauerre* célozva: Most jön az utca!

Balla Aladár: Halljuk az utcát!

Vázsonyi Vilmos: Objektivitással akarja beállítani a két javaslat közötti különbséget. Természetes, hogy felszólal, mert a különbségekre rá kell mutatnia. Ezért minden személyi és pártpolitikai szempont nélkül fog beszélni.

Ha nem volna ez a javaslat az ő javaslatánál terjedelemben is sokkal szűkebb, lényegében egészen más, ha csak a Károly-keresztesek jogát törölték volna, már olyan nagy különbséget idézne elő ez a két javaslat között, hogy erkölcsi lehetetlenség lenne annak elfogadása.

Hock János: A néppártból indult ki a Károly-keresztesek törlése! *Rakovszky István!*

Egy hang: Huszár Károly!

Vázsonyi Vilmos: Ha elesik a hős, márványba kerül a neve és a nemzet hálával adós emlékének, ha azonban életben marad, akkor már jogcím is kell ahhoz, hogy szavazati jogot kapjon.

Hock János: A halottaknak adnak jogot!

Vázsonyi Vilmos: Annál feltűnőbb ez, mert a választójog szőnyegre kerülésének éppen a harcosok joga volt az alapja. Éppen ez hiányzik most belőle.

A Károly-keresztesek választójogát korengedélylyvé degradálták. Hacsak ezt az egy bünt követték volna el a javaslat ellen, lehetetlenné teszi, hogy elfogadja a javaslatot. A választójogi küzdelem kiindulása a hősök választójoga volt, ez adott okot arra, hogy a háború alatt választójogi mozgalom keletkezzék. Kérdi, hol a megnyugvás? A szociáldemokraták megnyugodtak az általa benyújtott javaslatban, most csak a reform ellenségei nyugodtak.

Ezután pontról-pontra kritizálja a javaslatot, amellyel minden közösséget megtagad. Kifogásolja, hogy a bírakat kizárták a választási eljárásból, mert a magyar bírói kar az egyetlen intakt és tiszta társadalmi osztály. Két órakor az elnök félbeszakítja az ülést.

Négy órakor *Vázsonyi* folytatja beszédét,

a nők választójogának szükségességéről vitatkozik hosszasan. Abszurdumnak mondja, hogy míg a fűtőnek és lakatosnak van választójoga, addig a tanítónőnek ne legyen. A javaslatot nem fogadja el.

Návay Lajos mindig az általános választójogért küzdött, mégis elfogadja a javaslatot, mert ez jelentékeny lépés előre s lehetővé teszi, hogy a reformot ebben a parlamentben intézzék el. A házfelosztás nem lenne helyes

eszköz, azért szükségessé vált a megegyezés. A hat elemi osztályhoz kötött cenzust igazságtalannak tartja, mert ez a mai iskolázatusunknak nem felel meg és mert a falusi lakosság jogait csorbitja, követeli a nők választójogát. A közigazgatás államosítását is követeli, de nem a választójog miatt, hanem azért, hogy végre európai szellem legyen Magyarországon is.

Uriga Nándor nem fogadja el a javaslatot. Elnök az ülést este nyolc órakor bezárja.

Befejeződött vizsgálat.

(Nem bűnös a gazdasági ügyosztály.)

A mai napon befejeződött az a vizsgálat, a melyet a polgármester elnöklésével kiküldött bizottság folytatott a gazdasági ügyosztály ellen felhozott vádak dolgában. A vizsgálat hosszú ideig tartott és már kezdetén is nyilvánvalóvá vált, hogy a vádak tulhajtottak, emrt a gazdasági ügyosztályban nem történtek oly szabálytalanságok, amelyek szigorú retorzióra szolgálhatnának alapul. A vizsgálatot Varjassy Lajos polgármester szigorúan, de pártatlanul és igazságosan vezette.

Tegnap délután, mint megirtuk, a bizottság a gazdasági ügyosztályban tartott vizsgálatot. Kisebrendellenességeket tapasztalt ugyan a bizottság, de ezek nem oly természetűek, hogy valakit felelősségre lehessen vonni miattuk. Ezek a kisebb rendellenességek a háborús viszonyoknak és a megfelelő munkaerők hiányának következményei.

A vád egyik pontja az volt, hogy a város nem kapja meg pontosan a földek haszonbérletét. A bizottság tegnap a számvevőségnél is vizsgálatot tartott ebben az ügyben. Meggyőződött arról, hogy a vádnak ez a része igaz ugyan, de ez is a háborús viszonyoknak a következménye. Kélnyi János főszámvevő kijelentette, hogy a számvevőség most készíti el a haszonbérlet kimutatását és a hátralékosokat a haszonbérleti összeg haladéktalan befizetésére fogja felszólítani.

Ma délután a bizottság kiszállt a városi földekre, hogy a helyszínen tartsa meg a vizsgálatot ama vád dolgában, hogy a város földjei parlagon hevernek s hogy a város gazdaságaiban nagyarányú szabálytalanságok vannak. A bizottság először a második számú majorban volt. A vád az volt, hogy ebben a majorban a szénát úgy rak-

ják boglyába, hogy eső éri és így a széna megromlik. A bizottság megállapította, hogy a szénát rendszerint rakták boglyába, alul is felül is szalmát helyeztek el, ez a szalma azonban nem volt összekötve, a szél szétfodlotta s így a szénát némi eső érte. A széna azonban nem romlott meg.

Elment a bizottság az első számú városi majorba. A vád szerint a pajta teteje teljesen korhadt, az eső beesik a pajtába és tönkre teszi az ott felhalmozott szénát és szalmát. A bizottság a pajtát csakugyan korhadt állapotban találta. Megállapította azonban, hogy ezért senkit sem lehet felelőségre tartani, mert a javításra szolgáló összeget régen felvették a költségvetésbe, el is rendelkeztek a javítási munkálatokat, de nem akadt vállalkozó, aki a javítási munkálatokat elvégezte.

Emlékeztetett a bizottság a Szegény-pusztára. A vád az volt, hogy egy négy holdas parcella nincsen hasznosítva. A bizottság megállapította, hogy ez a parcella nem alkalmas semmiféle gabonaművelésre, senki sem akarta bérbe venni és ezért kaszálónak használják fel, tehát károsodás nem éri a várost.

Végül megtekintette a bizottság a családi legelőt, amelyen 5 holdnyi területet bogács és gaz borít. Pál Egon városgazda felvilágosította a bizottságot, hogy a gaz irtása a város szerződött kondásának a feladata. A kondás azonban nem hajlandó szerződészerű kötelezettséget teljesíteni és ha erre kényszerítik, inkább lemond állásáról, de a gazt nem irtja.

A bizottság arra a legfőbb vádra nézve, hogy a város földjeinek egyrésze parlagon hever, megállapította, hogy valamenynyel használható városi földet vagy bérbe adtak, vagy házilag művelnek,

de parlagon nem hever és így a várost károsodás nem éri.

A polgármester a vizsgálat eredményéről jelentést tesz a törvényhatósági bizottság júliusi közgyűlésén.

Küszöbön

a rendőrség államosítása.

(Az aradi rendőrségen állásokat betölteni nem lehet a rendezésig.)

Az immár össze csavarodó, öreg problémák iajtájából való a rendőrség államosítása. Esztendő hosszú során át sokat beszéltek róla, megtárgyalták, megtekintették s lassankint egész nagy irodalma lett a kérdésnek. Az ügy finansziális oldala, kicsinyes, helyi szempontok, pártpolitikai érdekek, a közigazgatás államosításának terve, mint amelyvel ez a kérdés együtt lenne megoldandó és sok más komoly és nem komoly ok késleltette ennek a fontos kérdésnek megoldását, sőt azt is, hogy papiroson elkészülhessen a magyar közrendészet reformjának valóra váltható terve.

Talán a háborús közrendészet szomorú tanulságai, talán a háboru utáni megújulás előkészítésének vágya, talán a politika — az ok mellékes — most végre komoly elhatározást mutatnak a rendőrség államosításának keresztülvételére. A kétségtelenül nagyszabású munkálatot Jekel Péter miniszteri tanácsos, a belügyminiszterium rendőri osztályának vezetője elkészítette s az államosítás is ő fogja végrehajtani. Ennek megtörténte, értesülésünk szerint, a legközelebbi időre van kitűzve. Erre mutatnak azok a leiratok, amelyek az előzetes teendőkre, az állásoknak a kvalifikációs törvény szerint való betöltésére vonatkoznak.

Hogy a régi kérdés rendezése egészen a küszöbön áll, mutatja az a belügyminiszteri leirat, amelyet most kapott meg Barabás Béla dr. Arad város főispánja. Ebben, arra való utalással, hogy az államosítás ügye nemsokára a törvényhozás elé kerül tárgyalásra, utasítást kapott a főispán, hogy az aradi rendőrség kebelében megüresedett, vagy ezután megürülő állásokat ne engedje betölteni. A leirat ezzel világosan megmondja, hogy nem akarja tűrni a személyi nehézségek szaporodását s bizonyára számol azzal, hogy különösen a mai viszonyok között a személyzeti hiányok nem maradhatnak sokáig pótlás nélkül.

V. Mohamed.

Az ifju-török forradalmi pucses után mindenki azt hitte, hogy tragikusan bizonytalan hónap felé indult el Törökország. Ugy látszott, hogy a realitások és a mérsékelt politikusainak kezéből az erőszak és a romantikus fellengés emberei ragadták ki a hatalmat, hogy tetszetős nemzeti jelszavak harsonázása közben talán Törökország sírját ássák meg, talán még tántorgóbb, még borzadályosabb sirt, amelybe egy európai konfliktáció halottainak ezrei buknak bele véres fővel...

Ezekben a kínosan nyugtalanító napokban kettőzött érdeklődéssel fordult a figyelem V. Mohamed szultán felé. A világ olyan keveset tudott róla, oly kevésbé ismerte. Csupán az általánosságban mozgó itélet született meg róla: gyenge ember, nem a trónusra való; hiszen még a létköznap események jelentősége is tulcsapott őfelsége értelmén és felfogó képességén. A halálra ítélt Törökország balvégzetéhez tartozott, hogy éppen e komor, sorshatározó napokban egy árnyalak ült a Mohamedek, Bajazidok, Szulimánok és Szelimék trónusán.

Aztán valamivel teljesebb, pontosabb fotográfiát kaptunk a háburakodóról, aki negyven esztendő elzártság után, ugyancsak államesiny segítségével jutott a hőrtöni sötétből Abdul Hamid véres trónszékébe. Stephane Lauzanne, aki mint haditünetkés kísérte végig a balkáni háborút s közben hosszabb időt töltött Konstanfinápolyban személyes tapasztalás alapján ezt a jellemző portrét írta V. Mohamed szultánról, a volt Mehmed Resad hercegről:

Mohamed Resad, jelenlegi török szultán és Ab-

dul Hamid testvére sem fizikailag, sem erkölcsiben nem hasonlít tragikus elődjéhez. Mehmed Resad igen jószágos... Kirk-Kilisze másnapján az udvar szükségesnek látta, hogy bizonyos kimélettel közölje a szultánnal hadainak veszteségeit. — Végül aztán apránként megmondták neki a halottak, a sebesültek és a fogságba esettek számát:

— A foglyok... — felele révedezve a szultán. — Tehát fogságba is estek... Oh, a szegények. De sajnálom őket. Mert V. Mohamed szultán szemében, akit bátyjának féltékenysége olyan sokáig tartott fogságban, a fogság szörnyebb, mint a halál vagy a megsebesülés.

Soha még uralkodó nem volt érzékenyebb a tömeg tüntetési iránt. A hadüzenet után következő első szelamlík alkalmával az utca viharos lelkesedéssel köszöntötte az uralkodót. Ez a tüntetés olyan forró és lázas volt, hogy a szultán sírva fakadt.

A hadsegédéhez fordulva megkérdezte:

— De hát csakugyan? Lehetséges volna, hogy ez a nép valóban szeret engem?

— Kétkelkedhetik benne felség?

— Nem kétkelkedem. De olyan sokáig oltalom elzárva, hogy nem is tudok, nem is értek semmit.

...Egy reggel Baumann francia tábornok, a macedóniai csendőrség főparancsnoka volt, jelentkezett audienciára az uralkodónál. Diszgyenruhában jött, s a szultán szívesen fogadta:

— Ugy-e bár, — szólt a szultán, miközben a csillogó egyenruhán jártatta gyermekded bímész, örvendező tekintetét — ugy-e bár, ön Robilan tábornok?

— Nem felség. Én Baumann tábornok vagyok.

S még két-háromszor kellett hangoznom, a

szultán füléhez hajolva, ismételnie nevét, míg V. Mohamed végül, tagolva, utána tudta mondani. Ba...u...mann... Most egy pillanatig elgondolkodott, aztán megkérdezte:

— Ön ugyebár olasz?

— Nem, felség. Francia vagyok.

A szultán teljesen elfeledte, hogy biredalma háboruban van Itáliával!

Emlékezetének e gyarlóságával szemben azonban annál hálásabb volt azok iránt, akik hosszú-hosszu fogságában jók voltak hozzá... Beszéltek, hogy egyszer, amikor nagy ünnepesség volt a palotában és fénybe, aranyba öltözve tolongtak az országnagyok a trónus körül, alázatos hizelesek frázisait rakván a padislah lába elé, a szultán egykedvűen hellgatta a bókot, a szónoklatokat. A tekintete valahol a távolban révedezve járt. De aztán egyszerre felcsillant ez az élettelen szem; az uralkodó felpattant helyéről, utat tört magának a tömegen keresztül, egyenesen a terem egyik sarkára felé tartott, ahol egy ember álldogált, alázatos szerénységgel. A szultán odalépett hozzá, megölelte, megcsókolta két orcáját... A palota órása volt az; az az ember, aki éveken át, a míg Resad herceg fogságban ült, azzal mulattatta a szerencsétlent, hogy előre toltta a mutatóját, így siettetvén a Romha járasu percekét...

Egyik karónai kórházban találkozom egy ízben V. Mohameddel. Abban a nagy tisztességben részesültem, hogy bemutattak neki. Megkérdezte, mit csinálok a kórházban, s mikor megmondták neki, hogy a sebesülteket látogatom, megfogta kezemet, megszorongatta, s bensőséges hangon mondotta:

— Maga jó...

Amiben tévedt a szultán. Mert ő a jó. Nagyon, nagyon jó.

Ez az előzetes óvatosság most — reméljük — az államosítás küszöbén mindenestre helyes, de amikor ennek igazat adunk, erősen hangsúlyoznunk kell, hogy a betöltött helyeket illetőleg nem csak méltányos, de még okos sem lehet kvalifikacionális feltételekhez ragaszkodni. A vidéki rendőrségnek — s ha

csak idehaza nézünk körül: az aradnak is — nagyszerűen bevált tisztviselői vannak, a kiket — ha az új rend a kvalifikációjuk révén nem is akceptálná — közérdekből is bele kell illeszteni az államrendőrség kereteibe az őket eddigi működésük révén megillető helyen és a további haladás minden biztosítéka mellett.

lemhez. Felsőged érzelmeinek azonosságától áthatva legmelegebb jó kívánataimmal üdvözlöm Felsőged kormányzását és kívánom népeinek szerencsését, ragyogó jövőjét.

Lansing a háború közeli végéről.

(Béke vita a német parlamentben.)

Bécsből jelentik: Newyorki táviratok szerint Lansing a szenátus legutóbbi ülésén kijelentette, hogy az entente a végső győzelemig fog harcolni, de kijelentette továbbá azt is, hogy a háború befejezése és a döntés már nincs messze.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés tegnapi ülésén a költségvetés harmadik olvasásánál váratlanul érdekes vita támadt. Scheidemann, a többségi szociálista párt vezére, akit csak nemrég választottak meg a birodalmi gyűlés egyik alelnökévé, rendkívül hevesen megtámadta a kormányt és a hadvezetőséget. Elmondta, hogy nemrég Mannheimban volt és látta, hogy ellenséges repülők bombákat dobtak le, megölték számos nőt és gyermeket. Követeli, hogy a birodalmi kormány kezdjen tárgyalásokat az ellenséges államokkal arról, hogy a front mögött való repülőtémadásokat megszüntessék, mert ezek csak embereket pusztítanak, de a legcsekélyebb katonai kárt sem okozzák.

Scheidemann ezután ismét szóváltotta Kühlmann államtitkár legutóbbi beszédét és hibáztatta, hogy a legfelsőbb hadvezetőség beavatkozik a politikába. Kühlmann kénytelen volt meghátrálni a főhadiszállás előtt. Hol van az a polgárember, — kérdezte — aki megmondja a nagyfőhadiszállásnak, hogy a világbékét, amelyet a német nép minél előbb kíván, katonai sikerekkel soha sem érhetjük el? Nem lehet tovább is csak úgy egyszerűen évekig húzni a háborút. Követeli, hogy a kormány határozottan cselekedjék a béke érdekében és ne tűrje, hogy a hadvezetőség tulságosan beavatkozzék a politikába. Minden suszter maradjon a maga kaptafájánál! Ennek a kormánynak még a költségvetést sem tudják megszavazni.

Scheidemann beszédét nemcsak a szociálista párt, hanem a centrum párt is

szinte viharos helyesléssel fogadta. — A centumpárt is megmutatta, hogy hibáztatja a legfelsőbb hadvezetőség tulkapásait.

Payer alkancellár megkísérelte, hogy védje a kormányt és a hadvezetőséget és ismét hivatkozott arra, hogy az eddigi békeajánlatok eredménytelenek maradtak, csak itt-ott mutatkoznak halvány jelek arra, hogy ellenségeink kezdenek jobb belátásra jutni. A hadvezetőség — mondotta — nem áll ugyan minden kritika felett, de nem szabad elfelejteni, hogy eddig mily sokat tett a német népért. Nincs ország, ahol ne volnának ellentétek a hadvezetőség és a kormány között.

A további vitában Scheidemann újból felszólalt és adatokkal bizonyította, hogy a hadvezetőség mily károsan avatkozik bele a politikába. A hadvezetőség a hibás, hogy az ostromállapot még mindig fennáll és hogy a cenzura egészen lehetetlen szélsőségekre ragadtatja magát. A kancellár fogadni akarta a litvánok küldöttségét, de a hadvezetőség nem engedte. Ugyanez történt egy eszt küldöttséggel, mire ezek a küldöttségek az ententehez mentek. A német nép helyzete ilyen körülmények között folytonosan türethetlenebbé válik.

Scheidemann második beszédének is viharos hatása volt.

Genéből jelentik: A Temps jelenti, hogy a francia kamara külügyi bizottsága kilenc szavazattal öt ellenében elhatározta, hogy felszólítja a kormányt, hasson oda, hogy a jövő hónap folyamán a szövetséges államok kormányai békés hadicéljaikat hozzák nyilvánosságra. Clemenceau távollétében a pénzügyminiszter válaszolt és kijelentette, hogy Franciaországnak hadi- és békecékjai ma is változatlanul ugyanazok, mint 1914 augusztusában.

Utóda unokaöccse: Jussuf Izzedin. **Burián** gróf külügyminiszter ma délben meglátogatta a bécsi török nagykövetet és a szultán elhunytja alkalmával őfelsége, valamint az osztrák és magyar kormányok részvételét tolmácsolta.

A hadügyminiszteriumban és a középületeken a szultán halála hírére kitűzték a gyászlohogókat. A szultán megbetegedéséről a múlt héten érkeztek az első hírek Konstantinápolyból, de e hét elején már az a jelentés érkezett, hogy a betegség csak könnyebb természetű és a szultán jobban van, halála híre tehát váratlanul jött.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Károly király a szultánhoz a következő táviratot intézte:

— Őfelsége Mehemed Resad szultánnak elhalálzásán mélyen megrendülve Felsőgednek a magam, valamint a császárné és királyné legőszintébb részvétét fejezem ki. A személyes barátság, melyet röviddel ezelőtt Felsőged dicső elődjével foghattem, valamint a szívélyes és ragyogó fogadtatás, melyben fővárosában részesített, az elhunytat hálás emlékezetünkben tartja. Az óriási mérközésben szövetséges viszonyunk, mely bennünket és államainkat, valamint Németország és Bulgáriát összekapcsolja, hadseregeink összehasonlíthatatlan bátorsága mellett arra képesített bennünket, hogy minden ellenségünkkel sikeresen szállhassunk szembe, akik egész nyíltan államainkat elakarták pusztítani. A szövetség alap gondolata mutatja az utat a végső győze-

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Gombaszögi Frida felléptével Asszony és bábu, színmű.

* A színházi iroda hírei. Farkas és Sárka Jlliomba lép fel még utoljára Gombaszögi Frida művésznő. E híres alakításával fejezi be az idej vendégszereplését, mert Aradon kívül nem lép fel másutt. E két előadásra jegyek válthatók nappal a téli színház, este a nyári színpár pénztáránál. — **Vasárnap délután Sztabul rózsája.** — A Dolovai nábob próbái javában folynak Engel Sári és Kurzer Bözsi részvételével. A darab hétfőn kerül színre, a melyre jegyek már szintén válthatók.

* A bécsi udvari opera igazgatója megpukott. **Bécsből** jelentik: Millenkovichnak, a Burgtheater igazgatójának visszalépésével egyidejűleg hír szerint távozik az udvari opera igazgatója. Gregorits is. Gregorits visszatért szabadságáról és benyújtotta Hunyady József grófnak lemondási kérvényét. Valószínűleg elfogadják Gregorits kérvényét. Utódjául Félix Weingartner nevére emlegetik, valószínű azonban, hogy épp úgy, mint a Burgtheater-nél, provizorikus megoldást fognak találni, mely esetben Shaw az udvari opera főkarmestere, fogja az igazgatói teendőket ellátni. A Burgtheater ügyeit egyelőre Pressler intézi, de a nyári szünet után három tagból álló direktórium veszi át az ügyek intézését.

* Ma pikáns est a Modern Kabarében. Új bohózatok, új szölk is szerepelnek a Modern Kabaré mai pikáns estjének pompásan összeállított műsorán. A szellemes, pikáns műsor keretében az összes tagok fellépnek. Szombaton és vasárnap utoljára játszik a nagyszerű fehér műsört. Vasárnap délután mérsékelt helyárok mellett a teljes esti műsört mutatják be. Hétfőn pikáns-est, teljesen új műsor. Kedden, július 9-én lesz a premierje a nyolcképes nagy színjátéknak, amely Arad életét mutatja be kacagató képekben. A nagyszabású revüre már elfogad előjegyzéseket a kabaré pénztára.

Mihály nagyherceg kiáltvány a.

(Miljukov Berlinbe utazik.)

Berlinből jelentik: Kopenhágából jelentik, hogy Londonba érkezett moszkvai táviratok szerint Mihály nagyherceg kiáltványt intézett Oroszország népéhez. Hazafias kötelességének tartja — jelenti ki a volt nagyherceg a kiáltványban — hogy ismét helyreállítsa az országban a rendet és újból megalapozza Oroszország korábbi hatalmát. Mihály nagyherceg amnesztiát ígér mindazoknak, akik hozzájárulnak ahhoz, hogy a bolsevik kormány mielőbb eltűnjék helyéről.

Berlinből jelentik: Az itteni orosz követ fel hatalmazta az Intelligenzblatt szerkesztőségét annak közlésére, hogy az Oroszországot fenyegető cseh-tót veszedelem immár teljesen megszüntnek tekinthető.

Berlinből jelentik: A „Telegrafien kompagnie“ pétervári jelentése szerint a japánok a vladivosztoki nagy löszerraktárt átengedték a cseh-tót csapatoknak.

Bécsből jelentik: A moszkvai lapok jelentése szerint Miljukov a kadett párt vezére Kievebe érkezett. Felkereste Mumm báró német nagykövetet, hogy kieszközöljön nála Berlinbe szóló utazási engedélyt.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok vologdai nagykövete azt jelenti, hogy a bolsevik kormány az archangelski ideiglenes kormány tagjait letartóztatta és azzal fenyegetőzik, hogy a vologdai dumát őrizetbe helyeztetli.

V. Mehemed szultán meghalt

— Károly király részvéte. —

Bécsből jelentik, hogy V. Mehemed, Törökország szultánja, tegnap este hét órakor meghalt.

A világháború alatt a központi hatalmak uralkodói közül a második dől ki vele. Hetvennégy éves volt.

Konstantinápolyban született 1844-ben, Abdul Medzsid szultánnak volt a harmadik fia. Resad effendinek hívták és egészen bátyjának II. Abdul Hamid szultánnak letételéig csendes, elvonult életet élt. Sohasem beszéltek róla. A mikor II. Abdul Hamidot megfosztották trónjától, 1909. április 27-én, V. Mehemed névvel foglalta el a kalifák trónusát. Uralkodása csaknem szakadatlan háborúk ideje volt. Rögön trónralépte után Macedóniában és Albániában felkeléseket kellett levernie, 1912. őszén pedig kitört a balkáni háború, melyben Törökország csaknem minden európai birtokát elvesztette.

A világháború kitörése után hat hónapig semleges politikát folytatott, de 1915. április hónapjában Magyarországhoz, Ausztriához és Németországhoz csatlakozott.

A központi hatalmak a szövetségi hűségnek és barátságának mintaképét tisztelték benne. Fegyverei a Dardanellák ostrománál arattak nagy diadalt, a mikor a törökök az egyesült angol és francia flottát dicsőségesen visszaverték. Ekkor kapták a szultán a „Ghazi“ (győzedelmes) melléknevet.

HIREK.

Meggyorsítják az árdrágító ítélekezéseket.

Budapestről jelentik: A rendőri kihágási büntető bíraskodás terén legközelebb több nagyobb fontosságú reform lép életbe. Törvényjavaslat készül a többek között arról, hogy a közszükségleti cikkekkel kapcsolatosan elkövetett kihágások ítéleteinek harmadfokú elbírálására ezentul ne a belügyminiszter, hanem a közlelmezési miniszter legyen illetékes.

A reform az elsőfokú, vagyis a kerületi kapitányságokra kirendelt büntető bírák ítélekezési jogkörén lényeges változtatást nem eszközöl, érintetlenül hagyja ezenkívül a másodfokú illetékes tanács hatáskörét is. A harmadfokú bíraskodás jogát azért veszik ki a belügyminiszter hatásköréből, hogy ezáltal egyrészt könnyítsék az eljárás gyors lebonyolítását, másrészt célszerűségi szempontból közelebb hozzák a bíraskodás fórumát az eredeti rendelet származási helyéhez. A belügyminiszter a harmadfokú kihágási ítéletekben eddig a közlelmezési hivatalhoz fordult szakvéleményért, ezentul a szakvéleményt a harmadfokú bíraskodni illetékes közlelmezési hivatal a központi árvizsgáló bizottságtól kapja közvetlenül.

A reformnak előrelátnatól megiesz az az üdvös haszna, hogy az árdrágító ítéletek végső fokon való kimondását meggyorsítja. Eddig ugyanis az volt a baj, hogy különösen a súlyosabb természetű árdrágítási ügyekben az ítélet jogerős emelkedése nem ritkán évekig is eltartott, mert a belügyminiszteriumban megrekedtek az ügy aktái és ezalatt a két fórumon elítélt árdrágítók zavartalanul folytathatták tovább üzemeiket. A belügyminiszteriumból mind azok, akik eddig a harmadfokú ítéletek körül dolgoztak, most átmennek a közlelmezési hivatalba, sőt ezeknek számát új munkaerőkkel szaporítani fogják.

A javaslat e héten kerül a minisztertanács elé.

— **Lévay József meghalt.** *Miskolcra* jelentik: Lévay József az országos nevű költő, Arany János és Tompa Mihály kortársa ma este tíz órakor meghalt. Három héttel ezelőtt csúszó bántalmak támadtak és Lévaynak a szobát kellett őrizni. Betegsége alatt olvasgatót látogatókat fogadott. Ma reggel rosszul érezte magát, amikor fel akarták öltöztetni, összeesett. Agyba fektették, de eszméletét nem vesztette el. A házbeliék este felé elmentek hazulról, féltizkor hazatértek, az agg költő már aggonizálni kezdett. Rövid haláltusa után tíz órakor elhunyt. Lévay József, akinek „Szűretkor” című költeményét az iskolákban tanítják, kilencvenhárom esztendő volt.

— **Mihály orosz nagyherceg regényes szökése.** *Stockholmból* jelentik: Mihály orosz nagyherceg szökéséről most már autentikus hírek vannak. A szökést felesége, Stradtiórf grófnő segítette elő, akit Gacsánóban letartóztattak. A nagyherceg június 15-ikén szökött meg igen romantikus körülmények között. Ezen a napon lakóházát vörös gárdisták vették körül, akiknek parancsnoka a nagyherceget őrző félszázad parancsnokának hivatalos trást adott, amelyben ezt felszólítják, hogy a foglyot adják át a vörös gárdisták parancsnokának. A vörös gárdistákról kitűnt, hogy ezek a nagyherceg barátai voltak és a levél így igen ügyes hamisítvány. A család csak másnap derült ki, amikor a nagyherceg az elfogatás veszélyén már túl volt. A bolsevikiek tüvé tették Permet, de nem találták a nagyherceget. A szöktetés Trockijnak 1901-ben történt szökésének mintájára történt, aki ugy szabadult ki a Kamenekiek fogságából, hogy a rendőrmiszternek egy hamisított levelét mutatták fel őrzőinek. A bolsevikiek attól féltek, hogy a nagyherceg erős támasza lesz az ellenforradalomnak. Még nem kiáltották ki cárnak, de hívei egyre szaporodnak.

— **Ujra vacsorát ad Szemere Miklós.** *Budapestről* jelentik: Emlékezetes, hogy Szemere Miklós néhány hónappal ezelőtt vacsorát adott a Nemzeti Kaszinóban a politikai pártok éles ellentéteinek letompítására. A legkülönbözőbb pártállású politikusokat látta vendégül akik nagyban barátkoztak a fehér asztalnál. Szemere az volt a megvallott célja, hogy a pártközi békét megteremtse. Most, miután ez a béke többé-kevésbé megvan, a mint éretsülünk, Szemere Miklós ismét vacsorát ad a politikások tiszteletére. *Pénteken, július 5-én lesz ez a vacsora a Nemzeti Kaszinóban, ahova mintegy száz politikus kapott meghívást.* A meghívottak legnagyobb része azoknak sorából került ki, akik a választójog kérdésében mindig a megegyezési álláspontot vallották. Maután a választójog dolgában a megegyezés már befejezett tény. Szemere most már a kormány pártja és a munkapárt fúzióját szeretné létrehozni vacsora közben. Az új megegyezés, illetve párt címe: „Magyar párt.”

— **Hősi halál.** *Kleitsch János* zászlós, aki mint theologus önként jelentkezett harctéri szolgálatra a temesvári szemináriumból, az olasz harctéren hősi halált halt. — *Ernster Simon.* Ernster Géza pécsi zsidó hitközség főkántorának fia a jaegerndorfi tartalékkórházban, ahová súlyos sebével szállították, hősi halált halt. — *Noszlopi Galovits Rezső* önkéntes, jogszigorító hősi halált halt. — *Münnich Béla* csorvási uradalmi ellenőr, a 101-es ezred tartalékos főhadnagya hősi halált halt az olasz fronton. Tisztiszolgája értesítette róla családját, hogy egy felrobbant gránát agyonütötte a négy év óta állandóan frontszolgálatot teljesített derék tisztet. — *Glück Béla* dr. szarvasi illetőségű cs. és kir. főorvos a napokban hivatala teljesítése közben az olasz fronton hősi halált halt. Az alig 25 éves főorvos a háború kezdete óta harctéri szolgálatot teljesített és hajajdonosa volt mindkét signum laudisnak, az ezüst vitézségi éremnek és a Károly-keresztnek. — *Jekellalussy Pál* honvédszázados, aki a háború kitörése óta a harctéren teljesített szolgálatot és aki annak idején a magyar lohogót Belgrád várára kitűzte, a Piavenai hősi halált halt. — *Pounár Széver* dr. nagyváradi ügyvéd az olasz harctéren hősi halált halt. — *Nagyszentmiklósról* írják: *Ochsenfeld Ferenc* vadász főhadnagy az olasz harctéren 22 éves korában hősi halált halt. — *Karsai Sándor* 139. gyalogezredbeli tartalékos hadnagy, ki pár évvel ezelőtt a pécsi felmérési felügyelőségnek volt hivatalnok, a Montellon vívott küzdelemben hősi halált halt. — *Silberstein Mór* tartalékos honvéd hadnagy, bérlő, 39 hónapi harctéri szolgálat után a Montellon fejsebet kapott és az udinei kórházban meghalt.

Kaptuk a következő levelet: Tisztelt szerkesztőség! A cs. és kir. 133. gyalogezred 1-ső (IV-33) zászlóaljának tisztjei megilletődve tudatják, hogy Gábor László tart. hadnagy és Kleits János tart. zászlós bajtársunk olasz fronton 1918. június 15-én hősként elesetek.

— **Clemenceau csomagol.** *Genfől* jelentik: A svájci lapok értesülése szerint Párisban nagy riadalmat keltett a Humaniténak az a híre, hogy Clemenceau lakásán minden becsomagoltak, sőt a butorait már el is szállították. Clemenceau bukása most már a valószínűsége körébe lépett. Utódja a hatalmi csoportok előrejutásától függ. A jobboldal és a katonai párt, a főparancsnokság, legszívesebben Millerand látná a miniszterelnöki székben, ami a katonai diktatúrát jelentené. Szó van azonban egy Briand-színezetű kabinettről, ami enyhébb belpolitikai fordulatot jelentene. Briand alatt a Caillaux-pórt megszüntetnék, a külpolitikában azonban Briand kormányrajutása semmi változást sem jelentene. Mindössze az volna a változás, hogy a politikások és a parlament hatalma a mostani szigorú militarizmussal szemben némileg megnövekednék. A kamara baloldala legszívesebben Viviani-miniszteriumot látna, ez azonban egyelőre egészen valószínűtlen, mert Clemenceau után ez a változás tulságosan hirtelen volna.

— **Uj orvos.** *Mihálik Józsefet,* Mihálik Béla gyoroki szőlőnagybirtokos fiát július 2-án avatták budapesti tudományos egyetemen orvossá.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** *Arad* sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1918. évi július hónap hatodik napjának délután 4 órájára rendkívüli közgyűlést hirdettek, amelyre a törvényhatósági bizottság t. tagjait meghívom. Tárty: A tanács jelentése a VIII-ik hadikölcsönből való jegyzés iránt. *Barabás Béla* dr. főispán.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Özv. Oajdos Józsefné 20.000, Pivny Aladár 1000, özv. Kugler Istvánné 1000, L. Prohászka Mária 900, egyéb jegyzések 140.000. Összes eddigi jegyzés: 5,793.300 korona.

Az Aradi Világítási és Erőátviteli Részvénytársaság Budapesten székelő központi igazgatósága a VIII. hadikölcsön jegyzésén is résztvevő és további ötvenezer koronát jegyzett. Az eddigi jegyzések összesen 750 ezer koronát tesznek ki.

— **Adomány.** Özv. Bolyos Istvánné Aradról 10 koronát küldött a vak katonák javára.

— **Girardi.** Nem színész, hanem a kalap. A színész meghalt, a kalap megmaradt. Tavalyról megmaradt a Girardi szalmakalapom és mert még régebből megmaradt az a szokás, hogy minden nyáron illik új szalmát venni, hát idén is rászántam magam. Pedig a tavalyi sem volt rossz állapotban. Egy picit a színe lett sötétebb, de azért szép volt, a formája kifogástalan. Pár napig hordtam is, de az ember a szokások rabja, úgy éreztem, nem lesz jó nyaram idén, ha nem veszek új szalmakalapot. Hát jó. Gyereünk a boltba.

— Kalapot kérek.

— Szalmát? Girardit? — és már rakták is elém a kalapok légióit. Tele lett velük a pult és én elkezdtem válogatni.

Hadi minőség: azt mindjárt láttam. A fonás nem finom, a szalag ócska, a belés silány. Hija!

Próbálok egyet. Próbálok kettőt. Próbálok tizenkettőt. Végül egy megtetszik. Ez volt még a legfinomabb, a legcsinosabb. A fejemen is jól áll. Nagyszerűen passzol.

— Hát ezt megtartom — jelentem ki. — Kérek bele valami ismertető jelet.

— Talán a kezdőbetűket.

— Igen. A nevem kezdőbetűit.

Kikeresnek két kezdőbetűt és bele akarják nyomni a kalap belsejébe. De már van benne két kezdőbetű. Éppen az én nevem kezdőbetűi.

— Ez furcsa — mondom.

— Hogy lehetséges ez? — kérdi a kereskedő.

— Uj kalap ez? — kérdem.

— Hogyne. Csak nem árulunk öreg kalapokat!

— Hát hol van az én öreg kalapom?

Keresik. Keresem. Nincs. Nincs a pulton, nincs a széken. Nincs a fejemen, nincs a kezben. Akkor jövünk rá, hogy a kiválasztott új kalap az én régi kalapom. Azt próbáltam fel, az tetszett meg legjobban, az volt a legkülönb még most is, öregem és a sok új hadikalap között.

Fejembe csaptam és eljöttem.

— **A kártyáért sikkasztó bankfiú ömpöre** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: Mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt történt, hogy Singer Béla az Agrár bank tisztviselője száz ezer koronát sikkasztott, amelyet a Lipótvárosi társas körben, hazárd kártyajátékon veszítette el. A bűnygyben a vizsgálatot befejezték és a fő tárgyalást július 19-ére tűzték ki.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter engedélyével *Rusu Mihály* aradi felsőkereskedelmi iskolai tanuló családi nevét *Radványira*, *Vaszi Mihály* aradi lakatos családi nevét *Váradira* változtatta.

— **Még leírni sem tudnak a városházán.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A telekértékdől alkotott szabályrendeletet ismételtelen ne hagyta jóvá a belügyminiszter a tömegesen előforduló leirási hibák miatt. A belügyminiszter 67674—1918. szám alatt utasítja a város közönségét, hogy ezen szabályrendeletet most már végre teljesen hiba mentesen terjessze fel újra, hogy jóváhagyható legyen.

— **Köszönetnyilvánítás.** Tagányi Gusztáv és neje, valamint Csáby István és neje dr. Tagányi Sándorné emlékére 50—50 koronát adott a Nők Otthonának.

30.5 ágyuk kiállítása Aradon

(„Nikita“ országos körútra indul.)

„Nikita“ eljön Aradra. Nem a levitézlett montenegrói fejedelem, hanem egy igazi nagy hatalmasság: az *ágyuk királya*, a legöregebb 30.5 centiméteres mozsár, amely segített hihetetlenül rövid idő alatt porba dönteni abelga és francia várakat. „Nikita“, amely ontotta a pusztító tüzet oroszra és olaszra is, a hadijótékonyaság szolgálatába szegődött. Elhózzák Aradra is országos körúttjában, két-három napig kiállítják és a közönség néhány filléres beléptidj mellett, amelyet a hadsereg özvegy és árva alapja kap, megtekintheti a félelmetes csodaágyut és meghallgathatja a szakszerű magyarázatot, amelyet az ágyut kezelő tisztek és altisztek nyújtanak.

Ez a „Nikita“ a „vastag Bertának“ édes testvére, amely Lüttich elését készítette elő, de csakhamar nyugalmába vonult és átengedte a szót osztrák-magyar bajtársainak, amelyek igen erőteljesen vitték is.

Mi négy üteget állítottunk be a német tüzéség kötelékébe. A „Nikita“ 1914. szeptemberében debütált Namurnál — mint az *Aradi Közlöny* tudósítójának egy tüzértiszt elmondotta. — Negyvenkilenc lövést adott le és eltörölte a föld színéről Namur legelső erődjét. Majd a vár páncéltornyára alatt ekszplodált telitalálattal, szétrombolta

— „Disznó mágyár.“ Kaptuk a következő levelet: Kedves szerkesztő ur! Ma olvastam a „Jönnek az osztrák leányok“ című cikkét, a melyre szíves beleegyezésével röviden egy kis tájékoztatással szolgálnék, mint szintén egy osztrák leánynak boldog asszonya. Február hóban én is hozattam egy osztrák leányt Mistelbachból, de sajnos, nem volt benne köszönet. Megérkezése után egy hónapig, mert ki volt éhezve, nagyon jól viselte magát s tényleg látszott rajta, hogy közép iskolát végzett, jobb családból való. Öt-hat hét után azonban, amikor megtelt a gyomra — mert megjegyzem, hogy nálam az élezkamra nyitva áll a rendelkezésére — már kezdett változni, mindent összetört, ami a kezébe került s mert annak árát tőle nem vontam le, egész kedélyesen vette a dolgot. Megismerkedett egy idegen repülő katonával, aminek persze az lett a következménye, dacára a jóakaratu figyelmeztetésnek, hogy még feledékenyebb volt, mindenütt ott volt az esze, csak ahol kellett, ott nem. Mivel nem hagytam, hogy később este csavarogjan és jót akartam neki, felmondott, én persze készséggel elengedtem, mert a takarításon kívül — amit mellesleg megjegyezve, nagyon felületesen végzett — egyéb hasznát nem vehettem. A köszönet ezért mert ide jönnek jólakni, hogy nekünk a fejkvótánkat leszállítsák, az volt, hogy „disznó mágyár.“ Semmi mást nem akart magyarul megtanulni, mert gyűlölte a magyart, ezt azonban a hálára való tekintettel megtanulta. Inkább egy magyar leánynak többet fizetni, mint egy osztrákot etetni, ez az én nézetem. *Egy előzetes.*

— *Févre megbénult az orosz gyáripár.* Bernből jelentik: Franciaországban, az orosz iparvállalatok és bányák érdekeltségei körében, nagy izgalmat keltenek azok a hírek, melyek a Bonetz-vidéki szénbányák pusztulásáról szólnak. A bányákat a bolsevikiek és kozákok harcai folyamán állítólag a kozákok alá merítették. Ezt az intézkedést, melyet valamely elhamarkodott parancs folytán hajtottak végre, most megkésérel a egész közép-oroszországi gyáripár és a bányászati is. A bányák elpusztítása ugyanis — a parancs intenciói ellenére, így állítják a donyvidéki kozákköztestársaság hivatalos faktorai — olyan alapos volt, hogy a leggondosabb és legköltsegebb munkával is legfőljebb egy-két év múlva lehet ismét a régi méreteikbe üzembe helyezni a bányákat. A széninség már is akkora, hogy az összes ipari üzemek és gyárak beszűn tettek működésüket. A vasút is csak ideig-óráig bírja az üzemet. Az egész orosz közlekedés, ipar és kereskedelem megbénul, ha Né-

magát a várat is és elpusztította a várat védő katonaságot is. Csakhamar elesett a vár.

Még ugyanabban a hónapban Maubeange alá vonult a pompás ágyu és a francia vár tíz nap alatt a szövetségesek kezében volt. Itt elvált osztrák-magyar testvéreitől. Két üteg Givet ellen vonult, a Nikita pedig Trojon ellen ment. Innen csakhamar legnagyobb dicsőségeinek színhelyére, Antwerpenhez került. Ellenségeink azt írták, hogy Antwerpen elfoglalása a lehetetlenségek közé tartozik. 1914. szeptember vége felé kezdődött meg az ostrom és már október 10-én a vár a németeké volt.

A „Nikita“ kivette a részét a nyugati harcokban lezajlott mozgóharcokból is, de 1915. márciusában megfordította az osztrák-magyar monarchia történelét, mert a *gorlicei* áttörés előkészítésében a 30.5 centiméteres mozsarasoknak oroszán rész jutott.

A „Nikita“ tehát már ennek a háborúnak veteránja, amely bejárta majdnem az összes harc-tereket és nem akadt méltó ellenfelére. Az entente próbálkozott ugyan nagyobb kaliberű hajtóágyukkal, de azok nem váltak be, mert nehézkesek, be kell építeni őket, míg a mi mozsaraink a motorok segítségével valóságos száguldást visznek végig az országutakon és éppen olyan fontos tényező, az offenzívának, mint atábori tüzéség.

metország vagy Anglia sürgősen nem küld segítséget. A legnagyobb félelemmel néznek Oroszországban az idei tél elé. Fűtőanyag már nincs és alig van rá kilátás, hogy a télig szerezzenek valamennyit.

— *Keresk. magánoktatás.* Könyvvitel, gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozások Lázár Vilmos-u. 2. Gyors- és gépiró iskola.

— *Adományozás.* A polgármesteri hivatalnál Mikosevics Iván 20 koronát adományozott a hadbavonultak hátramaradtainak segélyezésére.

— *Agyonlőtt szökevény huszár.* Budapestről telefonálta tudósítónk: Gáborcsik János az első huszárezred népfelkeltő huszára kétszer szökött meg csapatjától. Szökése alatt egyik társával együtt betört a szökevények táborába. Társa az őket üldöző Antal János rendőrt lelőtte. Gáborcsikot, a hadosztálybírórság börtönébe szállították. A budapesti hadosztálybírórság elítélte a szökevény huszárt halálra ítélté. Az ítélet délután végrehajtották.

— *Munkát kereső rokkantak.* Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkaalakokra ajánlják rokkantak: gazd. tiszt, ispáni, bérsgazda, gazd. felügyelő, mezőőri, erdőőri, gazdasági inas, gépész, postaszolgai, hivataloszol, kapusi, kereskedősegédi, (divatárú), raktárnoki, hivatalnoki, kulcsári, magtárosi, szijgyártói, gépápolói, fonómesteri állásra. A munkaadók figyelmét azzal a megjegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafiúi kötelesség a háborúban rokkanttá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon a fa- és fémipari iskolában van, ahol az érdeklődők közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

VÁROS ÉS MEGYE.

A város rendes közgyűlése. Arad város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi július hó 10-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 8. A tanács beterjeszti a belügyminiszteri leiratnak megfelelően módosított Schone rendszerű csatornára vonatkozó szab. rendeletét jóváhagyás és életbeléptetés végett. 9. Mitykó Gusztáv és társai városi tüzoltók felbbezése 10481—918. számú határozata ellen lábbeli illetményük felemelése tárgyában.

Feléledt harcok a nyugati fronton.

Berlin, július 4. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelentik: *Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadserege.* A harci tevékenység este egyes szakaszokon feléledt. Az ellenség kora reggel óta a Somme mindkét oldalán hevesen tüzel. Itt gyalogsági harcok fejlődtek.

A német trónörökös hadserege: A franciák az Aisnétől északra heves részleges támadásokat indítottak. A Mointsour—Touventtől keletre az ellenséget ellenlökéssel vertük ki első vonalainkból, egyebütt pedig már drótakadályaink előtt összeomlottak. Chateau—Thierrytől nyugatra meghiusultak az ellenség megújított előretörései.

Gallwitz tábornok és Albrecht herceg hadserege: A Maas keleti partján visszautasítottuk egy erős ellenséges előretörést. A Sundgauban sikeres vállalkozásokból foglyokat szállítottunk be. Udet hadnagy 40, Ramey hadnagy 29 és 30 légi győzelmét aratta. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlinből jelentik: A nyugati fronton a feszültség ismét tetőpontjára lép, az ellenség napra után várja a támadást s ez a várakozás szinte türethetlenné válik számára. Eddig számos felderítő előretörést tettek, hogy a németek szándékait, erőelosztását felismerjék, különösen említésre méltó az a támadás, a melyt az angolok június 28-án a Lysnél és a franciák ugyanazon az Aisnétől délre tettek. Mindkettőt széles fronton, nagy erővel vitték keresztül. Az angol támadás nagyjában már a németek elhárító tüzelésében összeomlott, a hol pedig az angolok rohamozni akartak, ott halomra lötték őket. Vieux Berquinből a támadási front központjában, a hova átmenetileg behatoltak, ellenlökéssel ismét kivetették őket. A franciák még nagyobb erővel támadtak, mint az angolok, az Aisnétől délre heves közelharcokra került a sor, a melyben a franciák Cutryn keresztül némi területet, ezt azonban a német ellentámadásban ismét elveszítették.

Foch tábornok sem az angol, sem a francia előretörésekkel nem érte el, a mit akart és ma épp olyan tájékozatlan az új német lecsapás helyére és időpontjára nézve, valószínű azonban, hogy Foch továbbra is részlettámadásokkal akar boldogulni, a melyek ép úgy nem fognak meglepni bennünket, mint az eddigiek. Különösen a Noyon és Chateau-Thierry közötti területen készülődik erőteljesen, a hol Páris oltalmára nagy csapatösszegeket koncentrált, a melyeket más frontokról vont el.

Párist a végsőkig akarják védni. Az ellenséges hadvezetőségnek semmi támaszpontja sincs arra a feltevésre, hogy a németek Páris ellen támadnak, de a német front közelsége, félkör alakú iránya a francia főváros felé, nyilván elég veszélyeztető számára. A franciák hangulata a hadi helyzet tekintetében semmi esetre sem lehet reményteljes, utolsó reményüket most az amerikai segítség nagy méretűbe vetik. A német hadvezetőség teljesen tájékozva van az amerikai csapatok száma és értéke dolgában, a mint hogy a németek számítása az 1917 évtől 1918 júniusának végéig a nyugati frontra várható amerikai csapatok száma tekintetében is mindenben megbízhatónak bizonyult.

A front számára használható amerikai hadosztályok száma jelentékenyen kisebb, mint várták és az amerikai csapatok távolról sem töltik ki azokat a réseket, a melyeket Hindenburg csapásai az entente nyugati frontjában vertek s a melyekkel foglyokban 200.000, halottakban és sebesültekben ezt sokszorosán felülmuló számú katona dől ki az ellenséges frontból. — Az amerikai segítség ennélfogva valóban nem elégséges, nem alkalmas arra, hogy a döntést nyugaton a központi hatalmak kárára befolyásolja.

A sajtóhadiszállásról jelentik: (Francia jelentés július 3-ról.) Az Oise és Aisne között Moulins-Sous Tourentől északra részleges előretörést hajtottunk végre. Csapatunk három kilométer szélességben és nyolc kilométer mélységben elfoglalták a németek állásait. Az eddig megállapított német foglyok száma 220. Chateau-Thierrytől nyugatra és Vaux vidékén egy német támadás a franciák tüzelésén meghiusult. A franciák foglyokat ejtettek. A németek más előretörés ki-

területei Montellótól északkeletre és Felső-Elzászban, eredménytelenek maradtak. A front többi részén az éj nyugodtan telt el.

Genéből jelentik: A Humaité legutóbbi számában közli teljes névsorát azoknak a halottaknak és sebesülteknek, akik a Páris ellen legutóbb intézett német légitámadás áldozataiul estek. A lap ezt írja:

— Párisban mindenki saját megfigyelései alapján tudja, hogy milyen károkat okoztak a német repülők bombái különösen a Belvárosban. Csak a lapoknak és az újságíróknak kell ugy, tenniük, mintha vakok volnának.

Genéből jelentik: Az ötödik hadtest legnagyobb hadiszertárában, mely Orleáns egyik külvárosában van elhelyezve, tűz támadt. Óriási robbanás keletkezett a tűz nyomában és az egész municióraktár a levegőbe röpült. A Petit Journal szerint a kár több millió frank.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökségnek a fronton levő tudósítója jelenti:

Bombavetőrajaink a június 28-ról 29-re és a június 30-ra virradó éjjelen nagyszerű tevékenységet fejtettek ki. Csapatszallító hajókra, lőszerraktárakra, vasuti telepekre és repülőterekre százezer kilogramm súlyu bombát vetettek le és számos helyen tüzet okoztak. Néhány gyalogsági harci repülő alacsony magasságból megtámadott harcbanálló ellenséges gyalogságot, azt, valamint ellenséges ütegállásokat gépfegyvertűzzel árasztotta el. Portyázó repülőink gyakran bevált támadó szelleme tegnap különösen súlyos veszteségeket okozott az ellenségnek. Június három utolsó napján harminchét ellenséges repülőgépet lőttünk le légi harcban, nyolcat pedig védőágyuink tüzelésével. A mi veszteségünk ezzel szemben csak 14 repülőgépet és kötött léghajót tesz ki. ~~Öt repülőgépet~~ eltűnt.

Végül a közgyűlés köszönetet szavazott Darányi Jánosné volt elnöknének és Mikosevics Iván volt pénztárosnak. A közgyűlésből táviratilag üdvözölték Müller Kálmán báró főrendiházi tag kormánybiztos, a tuberkulózis elleni küzdelem országos egyesületének elnökét.

Folytatják az olaszok támadásait.

(Hadserejük nagy tartalékjai)

Budapest, július 4. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: A tüzérségi harc a délnyugati front számos szakaszán rendkívül élénk volt. Assiagonál és Monte Sisemolon angol rohamcsapat vállalkozások meghiúsultak. A Piave torkolat vidékén a harcok tovább tartanak. A vezérkar főnöke.

A sajtóhadiszállásról jelenti a Magyar Távirati Irodának július 3-án:

Több napi aránylagos nyugalom után, a melyet mindenekelőtt az ellenség súlyos veszteségei idéztek elő, az olasz hadvezetőség egyes szakaszokon, egy a hegyvidéken, mint a síkságon, támadásra szánta el magát, amelyet a helyenként pergőtűzzé fokozódott tüzérségi tevékenység a Montellótól a Piave torkolatáig terjedő fronton ellenséges előretörésekkel vezetett be.

Az utóbbi helyen az ellenség közvetlen rohammal nyugat és dél felől és szállító eszközökkel a tenger felől hozott gyalogsággal igyekezett benyomulni a folyó torkolati vidékére. Elkeseredett harc után a sötétség beálltaig tartott, míg visszavertük a támadásokat. A rendkívüli veszteségeket szenvedett olaszok a Chiesa Nuevanál négy kilométernyire, San Donna di Piavetól délkeletre a Sixten való átkelés után tudták csak megvetni lábukat egy szűk területsávon a delta nyugati szélén.

Tovább északra, Seussomnál, egy olasz ellenséges osztagnak azt a kísérletét, hogy csolnakokon érje el a Piave keleti partját, tüzelésünkkel meghiúsítottuk.

Kevésbé egységesen, de szintén igen szívesen törtek előre az olaszok a hegyi fronton Brentától kétoldalt.

Az ellenségnek mindama kísérlete, hogy a június 15-iki harci vonalain túl tért nyerjen, meghiúsult derék gyalogságunk megrendíthetetlen ellenállásán, részben már tüzérségünk gyors beavatkozásának hatása alatt.

A sajtóhadiszállásról jelentik: (Olasz jelentés július 3-áról.) A Piave alsó folyásánál tegnap egész sor előretörést hajtottunk végre és területet nyertünk az ellenség szívós ellentállása dacára. Az ellenség arra igyekezett, hogy a részben előntött terület minden előnyét kiaknázza. Körülbelül 1900 foglyot szállítottunk be, köztük 45 tisztet, továbbá számos gépfegyvert, lövészárokozozsarat és mindenféle hadianyagot. A Grappától északnyugatra levő vidéken az ellenséges ellentámadásnak vitte ellentállottunk. A Lorenzo-völgy felső végénél a IX. hadtest csapatai berendezkedtek a tegnap bravuros támadással elfoglalt állásokban. A foglyok száma 25 tisztre és 596 közemberre emelkedett. Ezenkívül sok gépfegyvert és jelentős tömegű hadiszert zsákmányoltunk.

Az assiagói fensíkon francia osztagok Zoli vidékéről fényes rajtaütés után visszatértek állásaikba. A Val Dellán az utóbbi napok harcaiban a 9. és 10. királyi dandárnak újabb alkalma volt megmutatni megingathatatlan ellenállási erejét és nagy vitézségét. A regioi dandár 45. gyalogezredének magatartása a június 15. és 16-iki harcokban a Montellon oly fényes volt, hogy arról külön kell megemlékezni.

Genéből jelentik: Az olasz lapok haditudósítói azt írják, hogy hadvezetőségünk az olasz fronton rendelkezésére álló 60 hadosztályból már 30-at felhasznált az offenzívára, azonban még igen nagy tartalékok felett rendelkezik, amelyek még sok kellemetlenséget okozhatnak az olasz hadvezetőségnek.

Rendfőnökválasztás a minorita-rendben.

(Lakatos Ottó dr. nyilatkozata.)

A magyarországi konventuális minorita-rend e hónap 9-én tartja káptalani nagygyűlését a miskolci székházában. A káptalani nagygyűlés, amely 12-én ér véget, megválasztja a rend főnökét és a rendi tisztviselőket. A gyűlés, amelyen a rendi kormánytanács tagjain kívül az összes magyarországi rendházak kiküldött képviselői is résztvesznek, foglalkozni fog az egyes rendházak szellemi és anyagi állapotáról beterjesztett jelentésekkel. A rend generálisának képviselőjében Haczela Peregrin hit- és bölcsészettudós, a Szent föld címzetes tartományfőnöke, generális nasszisztens fog elnökölni.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Lakatos Ottó dr. minorita-rendfőnököt, aki a következőket mondotta:

— Minthogy a rendi tisztviselők és így az én megbízatásom is lejár, a miskolci káptalani nagygyűlés újja fogja választani a rend tisztviselőit. Arról természetesen nem nyilatkozhatom, hogy kik a jelöltek. Megbízatásunk tulajdonképpen 1915-ben járt le. A legutolsó választás 1911-ben volt s minthogy a megbízatás négy évre szól, 1915-ben kellett volna a káptalani nagygyűlésnek újjalakítani a rend tisztviselői karát. A káptalani nagygyűlés azonban úgy határozott, hogy a háborúra való tekintettel a megbízatást négy évvel meghosszabbítja.

Lakatos Ottó dr.-t 1907-ben választották meg első ízben a magyarországi konventuális minorita-rend főnökévé, tehát tizenkét éve vezeti a magyarországi minorita-rend ügyeit. Előde a

rendfőnöki tisztségben Csák Czirjék volt, akinek bukása nemcsak az egyház, hanem Arad város egész társadalmában nagy feltűnést keltett. — 1907. augusztus 21-én kezdődött a szegedi minorita zárdában a káptalani nagygyűlés. Este 6 órakor a rendi generális titkos kihallgatáson fogadta a rendi megbízottakat, akik panaszt emeltek Csák Czirjék kormányzása ellen. Három napig tartott a gyűlés, végül a harmadik napon megtörtént a választás fekete és fehér golyókkal és a legtöbb fehér golyó Lakatos Ottó dr. javára esett az urnába. A szavazás eredményének kihirdetése után a rendi generális kijelentette a gyülekezett előtt:

— Habemus provincialem!

Lakatos Ottó dr.-nak rendfőnökké való megválasztása azt vonta maga után, hogy az aradi plébánosi állást és a rendfőnöki méltóságot elváltották egymástól. Lakatos Ottó dr. első ízben történt megválasztásakor éppen az Aradi Közlöny tudósítója előtt jelentette ki, hogy azért választotta székhelyéül Aradot, mert a rendfőnökséget két évtizedes tradíció köti Aradhoz. A béke és vallásosság programjával jött Akkor Aradra a rendfőnök, aki ezt a szép és nemes programját meg is valósította és tíz évet meghaladó aradi működése alatt szigorúan örködött azon, hogy a felekezetek közötti béke meg ne szűnjék. Másodszor 1911-ben választották meg Lakatos Ottó dr.-t provinciálissá és valószínű, hogy a miskolci káptalani nagygyűlés most is őt fogja említeni a díszes méltóságra.

A férfi választmány tagjai lettek: Baross Lajos dr., Borsos Béla dr., Czeiler István, Darányi János, Deutsch Andor, Deutsch Károly, Faragó Rezső, Fejér Gábor, Fodor Gyula, Fuchs Arnold, Greén Nándor, Hehs Béla, Hehs Vilmos, Hecht Arnold dr., Hegyi Albert, Herman I. Károly dr., Heinrich Sándor, Hoffmann Adolf, Hömig Ottó, Issekutz László dr., Kardos Béla dr., Kenedi Ervin, Koromzay Frigyes, Kovács Vince, Leopold Zsigmond, Leitner Ernő dr., Loránt Emánuel, Loránt József, Löcs Rezső, Löwinger Miksa dr., Meilinger József, Mikosevics Iván, Molnár László, Munk Béla dr., báró Neuman Adolf, Polónyi Jenő dr., Prohászka László dr., Rajcu Sebő, Reinhart Gyula, Ring Lajos, Schill József, Stauber Andor dr., Steigerwald Alajos, Szathmáry János, Tabakovics György dr., Tisch Mór dr., Weisz Márkus, Weisenburger Nándor, Vigyázó István, Zerkovitz Rezső, Zimmermann Károly dr.

Ezután tudomásul vették a választmány jelentését, amely beszámolt arról, hogy a viszonyok kényszerítő hatása alatt meg kellett nyitni a diszpanzért. Miután tudomásul vették a pénztáros jelentését, elhatározták, hogy az ősszel az egyesület javára nagyobb szabású ünnepséget rendeznek.

EGYESÜLET.

Küzdelem a tüdővész ellen.

A tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete ma délután tartotta közgyűlését Tisch Mór dr. városi tiszt főorvos elnöklésével. A mai közgyűlésen megválasztották az egyesület új tisztviselői karát, amely a következő:

Elnökök: Barabás Béla dr. városi főispán és Barabás Béláné. **Társelnökök:** Purgly László vármegyei főispán, Purgly Lászlóné, Vásárhelyi Janka, Varjassy Lajos polgármester. **Igazgató:** Posgay István dr. egészségügyi tanácsos. **Titkár:** Károly József. **Pénztáros:** Tenner László. **A felügyelő bizottság tagjai lettek:** Hegyi Albert, Laczay Endre, Loránt József.

A női választmány tagjai lettek: dr. Baross Zsigmondné, Baross Boriska, Darányi Jánosné, özv. Goldschmidt Mihályné, dr. Gröszmann Emilné, Hász Erzsébet, dr. Kabdebó Györgyné, dr. Köpf Jánosné, Laczay Endréné, Löcs Rezsőné, báró Neuman Alfrédné, dr. Polónyi Jenőné, dr. Posgay Istvánné, dr. Prohászka Lászlóné, özv. Purgly Lajosné, dr. Stauber Andorné, Tenner Józsefné, dr. Tisch Mórné, dr. Varjassy Lajosné, dr. Zimmermann Károlyné.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Szeged a királyné megrágalmazása ellen. — Kühlmann pere a becsületéért.

Szeged. Szeged város tanácsa mai ülésén foglalkozott a királyné elleni rágalommal. Kelemen Béla főispán a tanács üléséből táviratot küldött a király kabinetirodájának s ebben többek között ezeket mondja:

— Szeged város tanácsa ma megtartott ülésén foglalkozott a királyné Őfenségét és rokonságát érintő galád híresztelésekkel. Az egész lakosság összhangulatának adva kifejezést, mélyszéges felháborodással ítélte el a négy év óta tartó embertelen háboruba újabb demoralizáló irányt, amely rágalommal a királyné fenkölt személyét sem kiméli és az ellenséges államok célja szolgálatában minden tekintély lerombolásával és minden erkölcsi kötelék meglazításával iparkodik a jogrendet felforgatni és a belső zavart előmozdítani. Szeged polgársága nem engedni szárnyaszegetté tenni az uralkodóházzal való egybeforrottság érzését a Piave mellett végső önfeláldozással küzdő hős 46-ik gyalogezred fiainak bizalmát, az itthon szenvedésekkel küzdő és dolgozó lakosság munkakedvét és lelki nyugalomát. A város egész lakossága visszautasítja a gonosz törekvéseket és úgy ő császári és királyi felsőge, mint a felséges királyné asszony iránt törhetetlen hűség érzelmét, őszinte hódolatát és alattvalói benső szeretetét juttatja kifejezésre.

Lugano. Barsini a Corriere de la Sera haditudósítója június 25-én a következő jelentést küldötte lajának: Az osztrák-magyar visszavonulás hátor tettek bontakozik ki szemünk előtt, ami abból magyarázható, hogy az ellenség bizik az offenzíva újból való megkezdésében. Harci tevékenységeink folyamán normális vi-

szonyokat állapítottunk meg ellenségeinknél. Az ellentállás mindenütt gyors és határozott volt. Ez a körülmény különösen figyelmet érdemel és az általános helyzetnél számításba vevendő. Oktalanság volna azt hinni, hogy a visszavonulás a feloszlás jele és a küszöbön álló teljes zavar kezdete. Az ellenség katonai organizmusa szilárd gép, amely dacol a nehézségekkel és a legutóbbi küzdelmek is az ellenség rendkívüli küzdőerejét bizonyították be. Ellenségeinknek még elég kártya van a kezében és a játszma még nem fejeződött be.

Berlin. Ma délelőtt kezdődött meg annak a rágalmazási pernek a tárgyalása, amelyet Kühlmann külügyi államtitkár indított Lohan dr. és Dunke dr. hírlapírók ellen, akik lapjukban, a nagynémet „Deutsche Zeitung“-ban a külügyi államtitkár harctéri szerepléséről diffamáló dolgokat írtak. A mai tárgyalásra sok tanut idéztek meg. A bíróság elnöke megkérdezte a vádlott hírlapíróktól, hogy nem lehetne-e a pert loyális nyilatkozattal elintézni. Lohan dr. kijelentette, hogy a haza és a diplomácia érdeke kívánja a tárgyalás megtartását. Ha biztos volna abban, hogy Kühlmann visszalép a külügyi hivatal éléről, akkor készséggel megtenné a kívánt nyilatkozatot. Így azonban ilyen nyilatkozatot nem tehet. Dunke dr. csatlakozott ehhez a kijelentéshez. Az ügyész zárt tárgyalás elrendelését kérte, amit a bíróság azzal az indokolással rendelt el, hogy a nyilvánosság veszélyeztetné az állam biztonságát. A tárgyalást elnapolták, mert még sok tanut kell megidézni, köztük Carp Péter volt román miniszterelnököt.

KÖZGAZDASÁG.

— **Tőzsde.** Budapestről telefonálja tudósítók: A budapesti tőzsdén ma a következő záró árfolyamok voltak: Magyar Hítel 1294, Osztrák Hítel 879, Agrárbank 1071, Fabank 985, Hazai bank 599, Kereskedelmi bank 5745, Magyar bank 935, Konkordia malom 862, Viktóra malom 1842, Salgótarján 1165, Rimamurányi 1094, Ganz-Danubiusz 4210, Adria 1820, Atlantika 1348, Osztrák-magyar államvasut 988, Klóvil 590, Nasici taningyár 2870.

— **A Hungária Általános Biztosító r.-t.** megtartotta hatodik rendes közgyűlését s az előterjesztett évi jelentés a társaság igen jelentékeny megerősödéséről adott képet. Mint az alább közölt adatok igazolják, a díjbevételek az egész vonalon emelkedtek s nagy mértékben gyarapították a díj- és kártartalékokat is, úgy, hogy pl. a tehermentes tüzdíjtartalék a saját számlára megmaradt tüzdíjbevételek 48,5%-át teszi, a mi egy biztosítótársaság fiennállásának hatodik évében kétségtelenül igen figyelemreméltó. A mérlegfelállítás realitása megítélhető abból, hogy az elemi üzletág múlt évről áthozott 136.186 K szerzési költséget teljesen leirta s az életosztály ugyanolyan címen átvitt 1.47 millió K-át 724.990 K-ra csökkentette. Megemlítjük azt is, hogy e fiatal társaság a hét magyar hadikölcsönre közel 15 millió koronát jegyzett.

MODERN KABARÉ.

Központi Szállóda Salacz-utca.

Aradon, 1918. július 5-én, pénteken

Új tagok. Szirmay Vilmos, a Royal Orfeum komikusának vendégszereplése. Návay Ilonka. Neczkov táncosnő a levegőben. Cizi Lechner táncosnő. Mimi Reumann primaballerina nagy szerű előadása.

Vágó Géza, Major Ilonka, Turcsáni. Magó, Gergely Emmi, Runy teljesen új magán számokkal.

A fogorvosnál.

Bohózat Vágó Gézával a főszerepben.

Előkészületben:

Egy nap Aradon.

Nagy énekes és táncos revü 3 képpben.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. július 5-én, pénteken

Gombaszögi Frida művésznő fellépését

Este 8 órakor felemelt helyárrakkal

Az asszony és a bábn.

Színmű 4 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Csak
Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona
és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert

feldől minden külföldi gyártmányt. 4981

Képviselet: Erényi Tivadar, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

Spanvol baj — offhon

A gangon balról a mérnökék hamis orvosi bizonyítvánnyal egy osztrák fürdőbe utaztak, jobbról a főkönyvelők foglalt adtak egy hegyoldalja kőnkára, amelyet sohasem fognak megvenni és oda hurcolkodtak a nyárra. Mikor a feleségem ezt reggel meghallotta, szó nélkül beteg lett. Én tudtam, hogy az irigységtől, de nem mertem leleplezni és hagytam egész estig, hogy nyugodtan kifejlődjék benne a baj. Mikor hazamentem, ez már megtörtént, és az asszony, akit röviden Ella-nak fogok hívni, már kész diagnózissal fogadott.

— Képzeld, mi bajom van?

— Nem is sejtem.

— Pedig — mondta Ella szemrehányólag — azonnal el kellene találnod.

— Szeretném, de nem tudom.

— Mert nem akarod. Te semmit sem akarsz a feleségednek. Te mindent sajnálsz tőle. S előre látom, hogy most is inkább letagadod a bajomat, pedig semmit sem élvezek itt melletted ezen a nyomorult Aradon.

— Ella, drága, neked lázad van, hogy így félrebeszél.

— No csak hogy elismered. Igen lázám van harminckilenc és negyven között és fáj a tarkóm és hágyadt vagyok. Senkivel nem érintkeztem, semmiféle váladékhoz nem nyultam, semmiféle elősdi nincs a lakásomban, harcverőből jött katonával nem találkoztam, levelet sem kaptam, nem voltam ma kinn a házból, egészen izolálva vagyok és mégis bennem van.

— Kicsoda?

— A kórokozó.

— Tehát okozol valakit?

— Nem, nem senkit. Hogy is lehetném, amikor sem professor Liebermann, sem a Wassermann, sem a doktor Gerlóczy, sem a doktor Tisch nem mernek okozni senkit. Köpeltvizsgálat eredménytelen, vérvizsgálat negatív, s mégis Sopronban megállnak a villamosok, Nürnbergben az utcaseprők kidőlték, Heszzenben a nagyherceg ágyban fekszik.

— Isteneim, te nem vagy magadnál! Szaladok orvosért!

— Ne szaladj. Az orvos itt úgy sem segít. Először hidegrázás, majd négy nap láz, azután hágyaltság és minden rendbejön. A villamosok Münchenben megindulnak, Bázelen megint seprük az utcákat. Luxemburg grófja felkel az ágyból és én is jobban leszek.

— De talán még sem megy ez ilyen pontosan.

— Persze, te nem szeretnéd. Irigyled a jó nődtől.

— Mondd meg már végre, hogy mit!

— A spanyol betegséget.

— Hát neked spanyol betegséged van?

— Nem, majd kólikám van, vagy ingyulladóm, vagy köhurutóm, vagy más ilyen közönséges betegségem, aminek te csak örülni tudnál. Te is, meg a mérnökék, meg a főkönyvelők. Eből nem lesz semmi. Ha más férjek felturak egy helyet, ahol lakni és enni lehet a nyáron, én magam vagyok kénytelen gondoskodni magamról, még pedig addig, amíg a többi rongy provinciárokban nem csinálják Arad után a dolgot. Lesz nekem is marafélám, akár akarod, akár nem! Lesz olyan, mint a württembergi hercegnőnek.

— Hát mit akarsz csinálni?

Izolálatom magamat.

Apró hirdetések.

Üdvözlő az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
 Minden szó hirdetésre ára 50 fillér.
 Vastagabb betűkkel 60 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután 12 óráig veszenk fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

VILÁGOS. Hasonló kedves nyelvezetű levelet várok. Legszívesebben üdvözlöt. Nyelvismerés nagyra írt.
 6000
 „LOBELIA” jellegre levél ment „Diskréta.” Kérem átvenni.
 4819
 NEVTELEN PANASZKODÓ hirdetése közölhetetlen, a pénz rendelkezésére áll.
 8070

Alkalmazást keres.

HADMENTES gazdatiszt, ki 22 évig 2000 holdas birtokot önállóan vezetett, állást keres. Arad, Csanádgyében. Övedékképes. Az állást azonnal is elfogadhatja. Cím a kiadóban.
 4818

Alkalmazást nyer.

GYORSIRÓ teljesen perfekt, dőltani és esteli foglalkoztatásra keresetlik. Cím a kiadóban.
 5000
 GÉPIRÓ alapos gyakorlattal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.
 5001
 IPÓDAI gyakorlattal bíró, gyors- és gépirásban jártas kisasszony azonnal alkalmazást nyer. Cím a kiadóban.
 FOTÓT azonnali belépésre keres Müller J. és Fia, Tökölly újra-u. 40.
 4796

Kiadó lakás.

UTCAI butorozott szoba, különbejárattal, azonnal kiadó. Ugyanott fekete könnyű szövésű női ruha, 37-es sz. félcipő eladó. Thökölly-tér 5a., földszint jobbira.
 4822

Vétel és eladás.

1 PÁR 34-es gyermeczipő és 2 pár cipőtalp, teljesen új, eladó: Teloky-u. 12. sz.
 4821
 ELADÓ három évi kereskedelmi isk. könyv, 1 jó hegedű és egy használt kerékpár. Varjassy L.-u. 34.
 4815
 JÓFOGALMU kávémérés és kifőzés eladó, Szabadság-tér 4. sz.
 4816

URI EGYFOGATU lószerszám, továbbá egy nyereg kantárral, eladó. József főherceg-ut 19. I. em., Szabó György.
 4812

VESZEK félliteres patentzáros és gauseuse kráherlis palackokat. Magyar, Zalutna.
 4817

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzsalan hornyolt cserepet nagybá és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyjár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84.
 4090

ÚJ MÚDALOK a Modern Kabaré műsorából, One step és más táncdarabok, új operettek kaphatók Deák Béla zeneműkereskedésében, Furray-u. Telefon 902. sz.
 281

KEVESET HASZNALT, teljesen jókarban levő futószőnyeg, legalább 8 vagy 10 m. megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban.
 7498

KÉKKÖVET ausgit ajánl Farber Lajos, Arad.
 4689

EGESZ FINOM, valódi Saelskin Jackhen, Hermelin kihajtókka, eladó. Megtekinthető naponta 1-2 órakor délben, Tsökölly-tér 6., I. em., ajtó 7. sz.
 4745

ELADÓ két ágyba való egész új ágybetét, valamint két ablakra való világos selyem függöny. Cím a kiadóhivatalban.
 4769

HASZNALT RONGYOT — bármily mennyiségben — megvételre keresünk. Cím a kiadóban.

SZANTÓGÉPET avagy motoros ekét keresek 200 hold bérszántáshoz, 250 métermázsa prima porosz szemem van. Ajánlatok kéretnek: Szlovák Gyula u. p. Temesfűves, Temesfűzket címre.
 4787

ÚJ BUTORRÁKTAR nyílt Deák Ferenc-utca 40a. Butorok jutányos árban kaphatók, Wiegenfeld cég.
 4537

ROMLOTT LISZTET, nagyobb mennyiséget veszünk. Cím a kiadóban.

Ingtalan.

THÖKÖLY IMRE-UTCA 8-ik számú ház eladó.
 4814

SZEP MAGÁNHAZ a belvárosban, minden kényelemmel berendezve, aug. 1-ére elfoglalható, eladó. Cím a kiadóban.
 4813

ELADÓ nagy kertes magánház, mely augusztus 1-én elfoglalható. Bővebbet Szent István-utca 4. alatt.
 4770

LIPPAN az Uri-utcában 897. számú ház szabad kézből eladó.
 4794

Oktatás.

TANÍTÓNO pótvagy magánvizsgára előkészítést vállal. Cím a kiadóban.
 4758

ELŐKESZÍTŐT keresek flam részére a négy középiskola magyar, számtan és algebra, mértan és mértani rajz tárgyairól. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.
 4761

Különféle.

HARISNYA STOPPOLÁST elvállalok. Árpád-tér 1. (Grábner-ház.)
 4820

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Klein L. hirdetői és hírlapirodájában, Zrínyi-utca és a Kosuth-utcai papírzetben.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Tökölly-tér 8. szám alatt Furray-u. sarkán, (Román templom épület)

fűszer és csemegé kereskedést nyitottam.

Becses pártfogást kér: 4801

Majer Demeter.

13937—1918 kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az amoniák, a kristályszóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 1536—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben tezem közzhírré:

Az ammoniák, a kristályszóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 2039—1917. M. E. számú rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben foglalt ármegállapítás hatályát veszti és a jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak lépnek életbe. Egyebekben az idezött 2039—1917. M. E. számú rendelet azzal a módosítással marad érvényben, hogy a kristályszódát (mosószódát, jegecsszódát) a gyárak az Olaj- és Zsíraderékügyi Bizottság (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33. szám) útján tartoznak forgalomba hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az ammoniák, a kristályszódáért (mosószódáért, jegecsszódáért) és marónátronért (marószódáért, zsírderékáért, lugkóért) követelhető legmagasabb árak a következők:

I. Ammoniakszóda 98—100 % os.
 A viszontelárusító részéről történő eladásoknál: 5000 kg-on alul 1000 kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500 kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100 kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig 47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra, csomagolás és levonás nélkül helyt az eladó raktárhelyiségében értendő. Kicsinyben való eladásoknál (a

fogyasztóval való közvetlen forgalomban) 50 kg-on aluli mennyiségű eladásánál 60 fillér.

II. Kristályszóda (mosószóda, jegecsszóda.)

A agykereskedő részéről történő eladásoknál bármely tételeben 40 kor. Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a nagykereskedő raktárában, csomagolás és levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő eladásoknál (a fogyasztókkal való közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Marónátron (marószóda, lugkó.) Kicsinyben való eladásnál (fogyasztóval való közvetlen forgalomban (csomagolással együtt értendő) 1 korona 20 fillér.

Arad, 1918. június 17.

Grein, főkapitány.

Meghívó.

A Máriaradna-Ménesi Központi Szeszifőző-Szövetkezet

1918. évi július 14-én, d. e. 1/10 órákor Ópáloson saját helyiségében tartja

első évi rendes közgyűlését

melyre a Szövetkezet tagjait ezenel meghívjuk azzal, hogy az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a szövetkezet üzlethelyiségében közszemlélésre ki van téve.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentése.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg- és nyereség- és veszteség-számla bemutatása.
4. Az alapszabályok 2., 3., 9., 28., 30., 37., 41., 44., 45., 46., 49., 61., 62., 68. paragrafusoknak módosítása.
5. Két kisorsolás útján megüresedett igazgatósági tagnak helynek választás útján 2 évre való betöltése.
6. 5 felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre való választása.
7. Esetleges indítványok, mely indítványok a közgyűlést megelőzően 8 nappal írásban nyújtandók be az igazgatósághoz.

Ópálos, 1918. június 29.

4734

Az Igazgatóság.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

2435—1918. kih. szám.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1918. évi május hó 31-ik napján fellelt egy darab fehér sárga szőrű tehén mint gazdátlan jóság folyó évi július hó 12-én d. e. 9 órákor a nagyvásártéren tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladni fog.

Arad, 1918. évi július hó 2-án.

Rendőrkapitányság.

„VÉNUS” hölgyfodrász, kozmetikai és manikűr szalon.

ARADON, Andrásy-tér 9. alatt (Minorita templommal szemben)

Orvosi szépségápolás

a tudomány minden erre vonatkozó modern eljárásainak felhasználásával. Kéz- és villany aromassága, aragózásgések, archámiasztás, hő-, fény- és villany izzasztó arcúrdók, kék-, vörös- és quarz-fény kezelés, az arcbőr minden tisztáltságának eltüntetése, (Mittesser, seplő, májfoltok, hajszálak); ráncok és bőrrödök elsimítása, arcvörösség és arcbőrduvaság szakkerék kezelése, paraffin injekciók stb.
 4877

Orvosi konzultálás d. u. 1/23—1/24-ig

Hajápolás, hajmosás, hajfestés, ondelálás, fésülés és manikűr csak hölgyek részére. ::—:: Mindennemű hajmunkák készítése.